

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

S 1. oktobrom se začne zadnje četrletje, zato raj prosimo p. n. naročnike „Slov. Gospodarja“, kateri so samo do 1. okt. bili naročeni, naj svoje naročilo precej ponovijo, da se jim list redno pošilja. Tudi novi naročniki se sprejemajo. Naročnina do konca leta znaša 80 kr. Naročnina se naj pošilja po poštnih nakaznicah.

Znamenita pravda.

V Celji završili so polovico pravde, ki bode tudi naše čestite bralce gotovo zanimala, posebno tiste, katerim je znan silni nemškutar in liberallec Franc Sorschagg pri Slov. Bistrici. Znanim: Brandstetterju, Seidelnu, Wretzelnu bil je ondi desna roka. On je tisti, ki je l. 1870 pomagal slovenske kandidata v Cigonci tepsti.

1. Zvečer 2. januarja 1876 je v Čresnovcah blizu Slov. Bistrice pri krčmarji Franc Štefanu v hiši Ludvika Kresnika veliko pivcev, med njimi tudi liberalni strahonja Franc Sorschagg. Mesec dnij pozneje 9. februarja 1876 dojde c. kr. namestniku v Gradec dopisnica brez podpisa, v kateri se ovaja, da je omenjeno večer baje Franc Sorschagg grozno in ostudno psoval cesarja, cesarsko rodbino in trdil, da pridejo kmalu „Prajzi“ in razdelijo Avstrijo, kot priči sta navedena Ludvik in Kajetan Kresnik.

Pravda se začne. V prvem zaslišanju, 23. februarja potrdijo ovadbo kot popolnem resnično Ludvik Kresnik in hlapec Anton Zorko in Kajetan Kresnik, toda slednji le v obče. Popolnem tajili so pa Gregor Jeuševar in Matevž Kohnej. Na to vložil 30. aprila 1876 c. kr. pravdnik tožbo zoper Franc Sorschagga zavoljo kaljenja javnega miru in žaljenja svitlega cesarja. Predpreiskava se začne. Franc Sorschagg taji vse, jednako tudi njegove priče Franc Štefan, Jurij Zorko in Ignac Alt. Vkljub temu je slabo kazalo za Fr. Sorschagga, ker ste mu dve priči omenjeno zločinstvo trdno očitale: Ludvik Kresnik in Anton Zorko.

2. Naenkrat se pa zasukne vsa pravda. Dne 20. junija pride hlapec Anton Zorko na zahte-

vanje Franc Sorschaggovo pred sodnijo v Bistrici in prekličje svojo prvo izpovedanje ter da v zapisnik: da je Franc Sorschagg nedolžen, ou (Anton Zorko) je krivo izpovedal, ker ga je Ludvik Kresnik za to bil naprosil. Vsled tega je bila preiskava in pravda zoper Franca Sorschagga ustavljena.

Namesto njega sta pa sedaj Ludvik Kresnik in Anton Zorko od c. kr. pravdnika tožena zaradi goljufije in obrekovanja in dne 14. aprila 1877 obsojena; prvi je dobil 8 mesecev težke ječe s postom v vsakih 14 dneh, drugi pa 3 mesece ječe. Prizivi ali rekurzi bili so zastonj, čeravno so Kresnikove priče Karl Budna, Tomaž Kranjc in Marija Pogorelec potrdile navado Franc Sorschaggovo zoper cesarja govoriti.

3. Toda pravda zasukne se še enkrat. Ludvik Kresnik je namreč pouzročil, da se je preiskavanje zopet pričelo ter je mnogo novih prič dal pozvati. Te so bile: Jurij Neužar, Anton, Terezija in Marija Sišt, Filip Fideršek, Mat. Pahič in Janez Georg, ki so trdile, da so čule praviti, kako je Franc Sorschagg, 2. januarja 1876 cesarja psoval; tudi so nekatere priče namignile, da je Anton Zorko bil od Franca Sorschagga podmitan, zoper Ludvik Kresnika pričati.

Sedaj pokličjejo zopet hlapca Antona Zorka, in ta izpove, dne 24. julija 1878, da mu je Franc Sorschagg res 300 fl. obljubil (a samo 30 fl. dal), če prekličje svojo prvo izpoved in priča zoper Ludvik Kresnika. Tej noveji izpovedi Anton Zorkovej se je moralo verovati, ker je pristopilo še mnogo drugih uzrokov.

Tako je Miha Kac izpovedal, da je 3. januarja 1876 govoril s Sorschaggom in da mu je ta djal, kako se je prejšnji večer v krčmi bilo o cesarji govorilo in da ga utegne zaradi tega Ludvik Kresnik zatožiti. Anton Pivec je pa čul, kako je Sorschagg k svojej ženi rekel: „če me zvižajo, dobim 15 let.“

Ignac Alt in Jurij Zorko poflujeta, da je njima Anton Zorko v noči 2. januarja 1876 na poti domov pravil, kako je Sorschagg cesarja

psoval. Franc Mihelak in Jožef Pernat pa izpovedujeta, da je njima krčmar Franc Štefan sam resnico tega potrdil, kar se Francu Sorschaggu očita.

Na podlagi teh podatkov in izjav je e. kr. okrožna sodnija celjska dne 5. septembra 1882 Antona Zorka in Ludvika Kresnika nekriva spoznala zločinstva goljufige in obrekovanja. Ob enem je Ludvik Kresnik dobil vse sodnijske stroške v znesku 278 fl. povrjene. Franc Sorschagg pa je bil od krvave sodnije ugrabljen in čaka trdno pod ključ djan svoje obsodbe. Ludvik Kresnik pa, kterega je hotel Sorschagg ob ves upliv spraviti in pogubiti, pije svoboden zrak in velja kot pošten slovensk narodnjak. Vsak dober človek mu čestita k srečnej zmagi!

Gospodarske stvari.

Rak na sadunosnih drevesih.

Dostikrat se ona bolezen, ki je pod imenom rak znana, zameni z smodom na skorji, za katero boleznijo naj bolj jablane bolehajo. Rak se vselej pozna na močni hobotavini lesni, ktera je včasih dosti debeljša od veje na kateri se je naredila. Te lesne hobotovine se pojavljajo v okroglih, na vrhu kakor lijak vdrtih kepah in to je tako imenovani zaprti rak.

Pojavlja se pa tudi zlasti na debelejših vejah, kjer se nekaj lesa posuši, tako da nastanejo mrtva mesta na lesu, ktera se kakor stopnjice nazaj umikajo in ktere nagubančeni debeli robovi obdavajo. To je tako imenovani odprti rak.

Navadno stoji v sredi takih ran veči ali manjši odkrhek kake veje. Notrajni nagubančeni obrobki se z časom posuše, okolo njih pa se vsako leto naredi novi obrobek, ki je od srede cele rane vedno bolj oddaljen. Zdravega lesa zadej za rano na nasprotni strani postaja vedno manj, pretakanje sokov med lesom pod rakom iz spodnjega zdravega dela drevesa v zgornji tudi zdravi del, postaja vedno težavnejše, dokler da poslednjič gornji del suh postane, ako ga ni že poprej kateri močnejši vetrovi piš odkrhnili.

Tkanina rakove oteklina je pri zaprtem raku skoraj izključljivo, manj pri odprtem raku samo lesovina, brez posodice in cevi. Ta lesovina ima vsa znamenja v svoji snovi, katero kaže les, ki je bil po mrazu usmrten. Iz tega se pa tudi izve in zazna izvir in vzrok rakove bolezni.

Ali je pri vseh rakovih oteklinah ravno mraz jedin in prvoten vzrok, to se dozda še ni moglo do popolne gotovosti doznati. Na gozdnem drevu se pravi, da je tudi neka zajedavna gliva povodnica rakove oteklina.

Na jابلanah opazovani mrazovi rak se začne z malimi razpoki v skorji, ki navadno neposredno pod okami ali pod kratkimi vejicami

nastanejo. Ta znamenja rakova se pokazujejo v toliko obilnejšem številu, kolikor vlažnejša da je zemlja, v kateri drevo raste in kolikor lepše in bujnejše drevo prospera. Pri takih drevesih tedaj, ki bujno rastejo, se spomladni obrobki kmalo sklenejo in rana se zapre. Ti obrobki so v snovi, ker bujno rastejo, prav redki, rastejo od podolgovatih stanic rani vedno bliže in bliže in se združijo in delajo tako podolgovate z lastno skorjo pokrite v sredi kakor usta odprte gumpes.

Prihodnja zima te gumpes razcepi, ker se drevo vsled mraza skrčuje, in se ravno te gumpes skrčevanju prav malo v bran postavljajo.

Zopet se rana začne celiti. Nastanejo še veči in še bujnejši obrobki. Tkanina prvih je po mrazu deloma že pokončana in brani, da se novi obrobki nemorejo več zrasti in združiti. Tako nastane sred rane mrtvi les v sredi s suhim odkrhom veje.

Velikost teh obrobkov in pa množina parenhima, v katerem je mnogo močiča nabranega, iz kterega se obilno novih lesnih celic nareja, najbolj in največ zavisi od drevesne sorte in pa od mesta ali zemljišča, na katerem drevo raste.

V nekterih krajih postanejo sorte rakove, ktere v drugih krajih sicer tudi od mraza trpe, vendar pa le smodove postanejo, tedaj tako močnih obrobkov ne delajo. V drugih krajih se nareja bolezen, ki je v sredi med smodom in odprtim rakom, tako da se sme po vsi pravici reči, smod se more v raka sprevreči.

Kake pomočke pa imamo zoper to bolezen? Pred vsem drugim se morajo prvotni vzroki te bolezni poiskati in odstraniti, in tu je na prvem mestu ozeblina raznih dreves. Gledati se mora toraj, da jeseni les dobro zazori.

Kjer je toraj zemlja mokrotna, se mora za njeno posušenje skrbeti, kar se po pametni drenaži najprej doseže. Na drugem mestu se mora brž, ko se začno debele gumpes po stebelu ali vejah narejati, tem nasproti ravnati, kar se po umetnih ranah doseže.

To se zgodi, da se drevesu pušča, t. j. da se blizo bolnega mesta na deblu po dolgem skorja do lesa nareže.

Zoper trtno uš posvetovala se je posebna avstrijsko-hrvatska komisija skupno v Brežicah. Avstrijsko zastopali so ministerski svetnik de Pretis, baron Moskon, okrajni glavar Rupnik in adjunkt Hanzelj; Hrvatsko pa sekcijski svetnik Stojanovič, deželni poslanec Kotinovič in tajnik hrvatske gospodarske družbe Kuralt. Komisija sklenola je skupno in hitro postopati. Letos je reč ugodna, ker je le malo krilatih ušij izletelo.

Sejmi 1. oktobra v Jarenini, 4. okt. v Artičah, Žavci, na Koroškem 4. okt. v Terbiži, na Kranjskem 1. okt. v Štarem trgu, 2. okt. Logaci, Vidmu poleg Krke, v Šmartnem pri Litiji, v Črmošnjicah, 3. okt. pri sv. Heleni, 4. okt. v Tržiči v Motniku, Zagorji, Zdenski vasi, 5. okt. v Toplicah, na Hrvatskem 4. okt. Grubišnjem polji.

Dopisi.

Iz Šoštanja. (Nova čitalnica.) [Konec.] Izvrstno izurjeni pevci čitalnice Mozirske pod vodstvom g. R. Škofleka so s svojimi povsem pravilno in precizno petimi zbori vse občinstvo brez razločka razveseljevali; žilavi Sokolci so na trati nekoliko prav težkih komadov tolovadbe izvršili; pri čaši rujnega vinca so vesele in primerne napitnice druga za drugo sledile; mej tem je godba svirala in plesa željni svet, brez izjeme „sivih“ Sokolov, jel se je vrteti, da je bilo veselje. Došla sta sledeča dva pisma. V prvem piše g. Miha Vošnjak. „Ker sem zarad rodbinskih razmer zadržan se osebno udeležiti otvorjenja Vaše čitalnice, dovolite mi tedaj, da jaz Vam s temi vrsticami izrazim svoje najsrčneje voščilo k tej za Vaš okraj imenitnej svečanosti. Bog blagoslovi Vaše podjetje na čast in blagostanje naše mile domovine! Priložena svota (20 fl.) naj se porabi kot moj donesek za pokritje ustanovnih stroškov Vaše čitalnice“. Drugo je poslal g. Bogoslav Novak iz Gornje Radgone: „Zahvalim se presrečno za meni poslano povabilo k otvorjenju in prvemu občenemu zboru čitalnice šaleške doline; žalibog mi nij mogoče se tega vselega dneva v vaši sredi veseliti, ker mi tega ne pripušča obilo delo. Pošljem pa Vam za Vaše mlado društvo 7 knjig iz moje bukvarne, izjavim, da pristopim Vašemu društvu kot reden član in priložim za letošnje leto 5 fl. Delujmo z vsemi svojimi močmi v povzdigo svojega naroda! Bog Vas živi, Bog blagoslovi Vaše mlado društvo!“ Dalje so došli sledeči telegrami: Ljubljana. — Bodi nepremagljiva slovenska trdnjava sredi prekrasne šaleške doline, vzbujaj in krepčaj narodno zavest ter brani vselej pogumne pravice svojega naroda. Živela čitalnica in njeni krstni boter vrli „Savinjski Sokol“. Dr. Vošnjak. — Celje. — Bodi ti skala, katera bode odbijala valove nemčurstva! Celjski Slovenci. — Sv. Lenart. — Gromoviti živio ravno otvorenej čitalnici šaleške doline! Živili vsi navzočni slovenski rodoljubi! Rojko, Dovnik. — Ljubljana. — Najmlajši naši sestri, čitalnici šaleške doline, srčen pozdrav! Za ljubljansko čitalnico: Bleiweis. — Maribor. — Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke! Živela čitalnica šaleške doline! Slava „Sokolu Savinjskemu!“ „Slov. Gospodar“. — Zidani most. — Vzcveti v krepko trdnjavo nova rastlinica probujenega Slovenstva! Slava vrlemu „Sokolu“, bratski pozdrav vsem udeležencem! Slovani na Zidanem mostu. — Postojina. — Živela napredna šaleška dolina! Živeli izgledni rodoljubi pri otvorjenju nove posestrime! Postojinska čitalnica. — Prevali. — Žal, da se Vaše svečanosti ne morem udeležiti. Ključem torej: živeli zbrani narodnjaki, živeli pospešitelji narodne omike in buditelji narodnega ponosa! Lipold. — Maribor. — Najstarša čitalnica veselo po-

zdravlja najmlajšo sestrico, čitalnico divne šaleške doline. Radostno čestita „Sokolu Savinjskemu“ k prvemu izletu. Bog krepki, Bog živi nove čitalničarje, mlade Sokole! Slovanska čitalnica v Mariboru. — Ljubljana. — Slovani smo pozni pa mladi, prihodnost naša. Živela in cvetela najmlajša čitalnica šaleška in brat njeni „Savinjski Sokol“. Bodita močan jez nasprotnikom! — Uredništvo „Slovenskega naroda“. — Vransko. — Novootvorjenej čitalnici bratski pozdrav. Vranska čitalnica. — Dunaj. Navdušen „živio“ kliče vrlim savinjskim Sokolom, probuje nej šaleškej dolini, vsem zbranim rodoljubom v imenu društva „Slovenije“. Radoslav Pukelj, predsednik — Maribor. — „Na zdravje!“ Trobej, Spende. — Slovenji Gradec. — Živela čitalnica šaleške doline. Podgorje pri Slovenjem Gradci. Ivan Rogina. — D. Landsberg. — Gromoviti živijo kličejo k otvorjenju čitalnice šaleške doline. Mozirjani. — Za „Savinjskega Sokola“ došla sta sledeča dva telegrama: Celje: — Hvala tebi za obiskovanje moje domovine. Mihael Vošnjak. — Celje. — Živi, živi duh Sokolski, bodi živ na veke! Slava narodu, živeli vrli Savinjeci, v duhu z Vami. Celjska čitalnica. —

Iz Slov. Gradca. (Politično katoliško društvo) je obhajalo svoj v nedeljo, 17. sept. sklacani zbor. Z mariborskim vlakom prišli so povabljeni gg. baron Gödel, državni poslanec, profesor Majciger, meščan Bindlehner in dr. Gregorec. Pričakoval jih je deželni poslanec g. dr. Šuc in okrajnega zastopa podpredsednik g. Brezovnik s kočijami. Slovenci lepe slovenje-graške doline so svojega državnega poslanca kaj lepo sprejeli. Uže pri g. Pobrežniku plapolale so razobešene zastave in od vseh strani donelo je živahno gromenje možnarjev, najbolje z Gradiša. Sv. Janževski župnik č. g. Peter Vozu pozdravili so poslanca v imenu faranov, zbranih pri krčmarji, imenovanem „Taubenwirth“. Jednako pozdravi tudi g. Farski, rodom Čeh in daleč poznani izvrstni fabrikant stolov in lesenega pohišva, pred svojo tovarnico in spremlja potem g. barona v mesto. G. Jamnikova hiša bila je kaj lepo okinčana in pri njej je več županov in veliko ljudi pričakalo poslanca in ga pozdravilo. Potem se pelja g. baron s svojimi spremljevalci v mesto v g. Güntherjevo gostilno, kder je bila dvorana za zborovanje pripravljena, okusno nakinčana. Tukaj obišče g. Fineti, okrajni glavar, našega poslanca, ki mu obiskovanje precej na njegovem domu povrne. K obedu je bilo povabljenih več gospodov, namreč: major Naredi, g. Farski, č. g. dr. Šuc, č. g. župnik Vozu, Janez Barth, okrajnega zastopa načelnik, J. Brezovnik, njegov namestnik, Vaukan, župan v Golavibuki, Kristan, župan v Lehnu, Vošner, župan v Šmartnu, Fišer, odbornik v Šmartnu in Vivod iz sv. Florijana. Točno ob 3. uri popoldne odpre č. g. dr. Šuc zborovanje,

predstavi vladinega komisarja g. Korberja in da besedo g. baronu Gödelnu. Ta poroča slovenski o svojem delovanju v državnem zboru. Po končanem govoru razloži še predsednik posebne zasluge za slovenj-graški okraj in vsi navzoči — bilo jih je 250 — izrečejo svojemu poslancu zaupanje in zahvalo. Ko vpraša g. predsednik, je li kdo nezadovoljen in zakaj? pravijo zbrani kmetje: „Bog nas varuj! Mi zaupamo svojemu državnemu poslancu in smo jim hvaležni! Bog nam jih živi“. Pazljivo so zbrani potem poslušali drugega govornika, dr. Gregoreca, ki je govoril o potovanju svitlega cesarja po Slovenskem in važnem položaji Slovencev za Avstrijo. Slovenci so živ jez proti navalom italijanskega kraljestva in pruske Nemčije. Naposled je še razlagal o pomenu in važnosti Slovenskega društva in priporočeval njegove resolucije. V novi odbor kat. polit. društva so bili izvoljeni: dr. Šuc, Daniel, Vošner, Ovčnjak, Pečoler, Ostrc. Možje so se potem razšli domov pokazavši svetu, da so Slovenci slovensko-graškega okraja krepki, neomahljivi, značajni narodnjaki! Bog jih ohrani, Bog jih živi. Zborovanja vdeležili so se razven uže imenovanih duhovnikov še župniki Šribar, Klaužar, Košar in kaplan Geč. Vse se je vršilo v najlepšem redu. Hvala vsem, zlasti M. Vošnjaku za prijazni telegram.

Iz Brazlovč. (Nasvet. — Letina. — Celjski neprijatelj.) Želeti bi bilo, naj bi odbor „Slovenskega društva“ skrbel, da bi vsaka fara ali občina imela svojega poverjenika. (Se zgodi, hitrej ko mogoče. Ured.) Letina bo pri nas slabeja, kako smo se nje nadejali, kajti pglavitni pridelek tukajšnjega kraja krompir bo popolnoma segnjil, ravno tako je z otavo. Pri vednem deževanju nje ljudje posušiti ne morejo. Pred celjskim lisjakom smo pri nas varni. Ako bi se tudi prikazal, ga hitro ugonobimo. Dobil sem eno številko tega umazanega lista v roke in to po veliki radodarnosti Rakuschevege komijčeka, ki ima vedno v svoji prodajalnici pripravljene došlim obiskovalcem v siljovati. Vsak količkaj izobražen Slovenec na prvi mah spozna, da to je grdi volk v ovčjo kožo oblečen, ker smo vže tako vajeni, da nemčurji in liberalci se le tedaj slovenskega jezika poslužujejo, kedar nas hočejo zapeljati, na primer: kedar pri volitvah svoje kandidate priporočajo, ali kedar hočejo denar iz nas zmolsti i. t. d. Čudil sem se hinavcu, ki ima vedno v svoji pisavi besede: „naj bo božja volja“ ali „božje ime“ misleč s tem slovensko verno ljudstvo slepariti. Sicer se pa znajdejo v lepi Savinjski dolini grdi Judeži in izdajice naroda. Znaani „šoterliferant“ in jegov zet pomagata to nesnago med ljudi trositi. Oj nesramneži! ki lažete, da ste vi pravi prijatelji kmeta in sploh slovenskega ljudstva! pokažite kaj ste storili vi in vaši pristaši za nas? Še do danes bi nobene slovenske knjige ne imeli, ako bi na vas čakali. Koliko ste pa v gospodarskem oziru nam škodovali, to ni za popisati. Čisto nič se vas

ne bojimo, ker premalo je vas, da bi premagali nas. Kmet in slovenski rodoljub.

Od Drave. (Oderuhi.) Znano je, da šteje ptujski okraj največ oderuhov, malih in velikih, mladih in starih, kmetskih in gospodskih. Najslabše pa se godi Haložanom; kajti med njimi samimi je mnogo oderuhov, pa v Haloze zahajajo tudi vsi drugi oderuhi. Danes ne bodemo imen teh pijavic navajali, hočemo le to povedati, de se nahaja v Halozah kmetski oderub, ki je posodil pojedinim posestnikom po 100 fl. pod tem pogojem, da mu dajo po branji (trgatvi) namesto kapitala in obresti 6 polovnjakov vina; nekteri morali so obečati celo 7. Kdor pozna haložko vino, vé, da se dobi, ako je letina količkaj dobraj za 2 polovnjaka vina 100 gold. denarjev, in sprevidi takoj, kako umazana duša mora to biti, ki si upa za 100 fl. šest in celo sedem polovnjakov vzeti! To je oderuštvo v pravem pomenu besede! Tej strašni in gospodarjem najnevarnejši kači mora se glava streti! Kako pa se to naj zgodi? S pomočjo kazenske sodnije. Cesarska postava od 28. maja 1881 uči, kako se ima proti oderuhom postopati. Te postave se je treba držati in sodniji naznaniti imena vseh onih možakov, koji denarje pod takimi pogoji posojujejo kakor so navedeni. Sodnik jih more kaznovati z zaporom (kajho) 1—3 mesecev ali v denarji od 100—500 fl. Tudi vsi tisti naj se naznanijo sodniji, ki jemljejo visoke obresti. Sploh pa svetujemo vsem onim, koje so dobili oderuhi v roke, naj se opirajo na gori navedeno postavo, ter iščejo pri sodniji pomoči. Sodnija ima tudi pravico, uničite nagodbe, sklenjene z oderuhi, ako imajo vse v postavi zaznamovane lastnosti, kar je gotovo važno za vse one, ki so z oderuhi to ali ono nagodbo sklenili. Pravega Slovenca dolžnost pa je, da ljudem, katere so oderuhi vjeli, na vsak način pomagajo. To je dobro in hvaležno delo!

Iz Dobrne. (Podpora. Hmeljarstvo.) Znano je, da je naš kraj letos po nalivih veliko trpel. Med ostalimi mošnjami je še občinska blagajnica bila do dobra zadeta. Da bi vsled tega ne bilo treba pregloboko segati v žepe davkoplačevalcev je pri dotičnej seji srenjskega zastopa nek odbornik, ki je pa čez nekoliko časa pozneje toto častno službo odložil, nasvetoval, naj v tej zadevi občina malo potrka pri deželnem odboru. Temu predlogu se ni ustavljal nikdo. Odposlali smo prošnjo in pred nekterimi dnevi je županstvu došlo 100 fl. podpore iz deželne blagajnice. — Tukaj prirastli zgodnji hmelj je bil izvrstno blago; prodajali so ga 50 kilo po 155 fl. Tudi poznjak bil je prav lep in je omenjene teže veljal 120 fl. Pri zbiranju je, kakor pri gospodarstvu vsplah, motilo deževno vreme tekočega meseca. S hmeljarstvom se pri nas pečata dva posestnika.

S Holma pri Ormoži. (Šolska veselica. Konec.) Čast in hvala g. učitelju, ki je svoje

otroke v kratkih dneh priyadil, da so svojo nalogo izvrstno izvrševali. Čestitamo Holmljancem, ki imajo takega učitelja. Sešli so se z ormoškimi pevci učitelji iz bližnjih župnij, in slučajno je prišlo sim nekoliko vseučiliščnikov, med njimi g. Pirnat, ki je pevce vodil, in premisli si, dragi čitatelj, kako veselo je poslušati nad dvadeset jasnih dobro izurjenih grl! Gimnazijalec J. Št. vzel je v imenu gospoda učitelja slovo od učencev in učenk, ki so sedaj iz šole izstopile. Gosp. dr. Žižek in jegova gospa poslala sta nam iz Trsta telegram. — Nenadoma nastalo je za šolsko mladino veliko veselje. G. Murmayer in jegova gospa, ki vsako leto tukaj na svojem posestvu prebivata, dala sta za šolsko mladino pripraviti kave, a bilo je 140 otrok. Od gospoda Murmayer-a, ki je sicer trd Nemeec, a vendar Slovence spoštuje, naj bi se učili vsi Nemci, ki med nami živijo, da je treba narod, kateri jih hrani, ljubiti, a ne po njem pljuvati. Pristrčna hvala gosp. Murmayer-u in jegovej gospej za veliko radodarnosti! Po tem stopi na oder g. dr. Geršak, govorni kmetom zelo navdušeno in napije krasno napitnico g. R. kot učitelju. Č. g. župnik Sporn stopivši na oder rekel je, da ne pridiga svojim župljanom samo kot duhovnik, ampak kot prijatelj, da ga veseli, ker iz današnje veselice vidi, da še se šola ni popolnoma ločila od cerkve in da je pripraven svojo glavo dati za tako ljudstvo. To je bil klic prave pravcate navdušenosti; iskre pristržnega veselja. G. Jesih je rekel, da so sedaj inačiči časi, da se kmet gospoda ne boji kakor poprej in da se gimnazijalec v Mariboru svojega v bregušah k sebi prišedšega očeta ne sramuje, kakor je to nekdanj bilo. G. Trstenjak prečital je v to svrhu zloženo pesen, v kateri pesnik na konci mladini reče: „Naj geslo: domovina, vera, Bog. — Ima sred srca tebi prvo mesto; — Ljubiti z vso močjo jih verno, zvesto, — Naj bo ti najsvetejša vseh nalog.“ Govoril je tudi g. V. Dečko bogoslovec nadškofije zagrebske, naj bodo ljudje, kder so se rodili veleumni možaki p. Vraz, Miklošič i. t. d. stalni in značajni, da ne bi ob času volitev svojih glasov oddajali za liter vina in porcijo golaža. Poslednji govoril je kmet Kr. iz Šalovec tako živo in navdušeno, da se je oder tresel. Poglejmo še si malo v gnezdo naših nasprotnikov. Še v terek nismo znali, kde bodo ti ljudje veselico osnovali. Govorilo se je, da idejo k Veliki nedelji, ali čudo, baš na tem mestu so se zbrali, kder so Slovenci imeli l. 1879 svoj tabor. Palica jih potiplji! Morda so se nam hoteli tim načinom maščevati, da sta na tem mestu, kder so takrat govorili naši najboljši govorniki B. Raič, dr. Zarnik, pokojnika dr. Razlag in Tomšič, sedaj govorila dva učenca srednjih šol, se ve da nemški. No, to so otroci slovenskih staršev dobro razumeli. Drugo nam ni znano o tej veselici kakor to, da je g. okrajni sodnik, ki je bil prej Slovenec in narodnjak, letos zlezal v kosmati nemškutarski

kožuh, kakor medved po zimi v svojo luknjo, pri tej veselici zvonec nosil. Sram bilo človeka, ki zaničuje svojo narodnost, a vam, vrli Holmljanci, čast, dika in poštenje! Živili!

Božidar Sprehajkovič.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Strašni nalivi in vsled juga kopneči sneg pouzročili so povodenj na Tirolskem in Koroškem, ki je neizmerno veliko škode naredila. Zato pobirajo povsod za oškodovance. Svitli cesar so darovali enkrat 10.000 fl. drugič pa 100.000 fl. Po Štajerskem se bode tudi pobiralo; namestnik baron Kúbek je razglasil v to svrhu poseben poziv. — Cesar mudili so se v Budimpešti, kder je bilo posvetovanje vseh ministrov. Delegacije sklicujejo se 25. oktobra. Grof Radaj postal je brambovski minister; vsled tega ima Ogerska med ministri 3 kalvince. — Deželni zbori predarlski, koroški, zgornje- in spondnje-avstrijski, šleski, moravski in česki so sklicani. V tem je česki poslanec Kvičala protestiral zoper navzočnost rektorja od nemškega vseučilišča, dokler ne dobi česki rektor jednake pravice. — Uravnava gruntnega davka bliža se koncu. Na Dunaji zboruje centralna komisija. Cenilne komisije, zvečinoma nemško liberalne, so Štajerskej hotele na leto gruntnega davka naložiti 2,479,758 fl. reklamacije so odbile do 2,460.474 fl. a vladni referent baron Mayer predlaga še manje, namreč 2,432.208 fl. — V Kranjskem deželnem zboru so Slovenci krepko prejeli nemški „Schulverein“ in ga proglasili kot nepostavno in nemčevalno društvo. Kedar pa znani Vestenek svoja usta odpre, pobrišejo slovenski poslanci iz zbornice. Nečejo ga poslušati. — Tržaški e. k. namestnik bode baje moral odstopiti in se umaknoti generalu, ki bo italijanskim rogoviležem na glavo stopil in Slovincem pomagal do jednakopravnosti. Res čuda velika pa je bila, da je cesar z rodbino vred vsakej nesreči všel; lahoni so bili na vsako zločinstvo pripravni. Hrvati so siti sedanje uprave, predraga jim je in preneukretna; jezi jih tudi čedalje večje šopirenje magjarščine v uradih, posebno finančnih. Deželni zbor bode skušal temu v okom priti. — Vodja hercegevskih vstašev Kovačič je se umaknil s svojimi v Črnogoro, kder je moral orožje položiti. V Cerkvicah je blisk tresčil v šotor in ubil več naših vojakov.

Vnanje države. Ruski car mudil se je s carico 4 dni v Moskvi ter obiskal velikansko razstavo, cerkve, samostane, in carski grad Kremelj. Povsod je bil navdušeno sprejet. Jednako tudi njegov gost knez Nikola. Mestni župan Moskovski je tega pozdravil rekoč: „Moskva podaja po knezi roko daljnjej Črnogori, katera je umela ohraniti si svojo nezavisnost, in jej želi sreče in napredka v blagor deželi in narodu, čegar domovje ona je.“ Mesto Kovno obdajajo Rusi z velikanskimi šan-

cami. — Bolgarski knez obiskal je rumunskega kralja in srbski kralj namisli isto storiti hitrej ko mogoče. — Egiptovski vicekralj ali Khedive sklenol je z Angleži posebno nagodbo. Vsled nje priznava khedive pokroviteljstvo angleško; vojaki angleški ostanejo v Aleksandriji, Damietti, Portsajdu, Ismajliji in Suezu. S turškim sultanom se pogaja angleško ministerstvo, naj Angležem prepusti ves Egipt, a ti mu plačajo vsako leto 3 milijone goldinarjev; vrhu tega obljubijo Angleži turško cesarstvo varovati zoper vsakšno razdelitev; sultan ponudbe ni podpisal, Baker-pašo, poturčenega Angleža pa je poslal v Egipt, da uredi z nova egiptovsko vojsko. — V Rim dojde kmalu veliko romarjev iz Španije. Tisti Italijani, ki so bombe pošiljali v Trst, shajajo se v Rimu, Benetkah in Vidmu. Tirolska povodenj poplavila je tudi Verono in pokrajino do morja. — Bismark obhaja 20letnico svojega ministrovanja. V teh letih je Nemce spravil pod prusko „pikelhaubo.“ Sedaj se pripravlja na boj zoper Ruse; te še hoče potlačiti. — Francozi to dobro vedó in toraj hočejo takšno priliko porabiti in udariti v Nemčijo; imajo pa svojo vojsko uže tako uredjeno, da postavijo precej 1 milijon vojakov na noge. — Angleži se veselijo sedaj svoje zmage v Egiptu, tudi na Irskem postalo je mirneje. — Severna Amerika trpi po strašnih nalivih; tudi tam začenjajo čutiti slabe nasledke posekavanja gozdov. — V Australiji bila je v mestu Sidney sijajna svetovna razstava; sedaj je poslopje razstavino se unelo in do tal pogorelo.

Za poduk in kratek čas.

Dubrovnik.

III. Po hodnikih samostana frančiškanskega visi mnogo zgodovinskih, umetnih podob; tu in tam pa je vzdian kakšen latinsk napis, ki nosi na čelu sivo starost. Tik samostana stoji sicer majbna ali silno lepa cerkva „Spas-Odrešenje“, l. 1536. pozidana za odvržitvo nesrečnega potresa, kakor naznanja napis nad vhodom. — Cerква dominikanska ni daleč od ozkega zaliva pri mestnih vratih „Pločah“ in je vredna, da si jo človek ogleda. Zidana je bila l. 1304. in je posvečena Mariji Devici. Tu visi gori omenjena slika Ticijanova „Marija Magdalena“. Kakor franjevci imajo tudi dominikanci posebno kapelico, zakladnico, v kterej mi je najbolj dopadal srebrni križ, napravljen po zapovedi Uroša, kralja srbskega in sina Uroša Veliga od Gregorija II. škofa raškega. V notranjem hrani prave ostanke sv. križa. Kralj Uroš je bil prijatelj carigradskemu dvoru, od koder je imel za ženo Simonido, hčer Andronika II. Paleologa. Od ondot je dobil najbrž odlomek sv. križa, za ktereга je ukazal napraviti šrambo — gori imenovani srebrni križ. Ko je srbska kraljevina po Turcih propadla, prinesli so trgovci križ

v Dubrovnik ter ga izročili dominikancem. L. 1697. je Dubrovniška republika poslala Amaliji, ženi cesarja Leopolda, od teh ostankov krhelj, ki se nahaja v Beču v dragocenih okvirih. Cirilični napis, po dolgem in širokem v srebro vdobljen, pove zgodovino tega imenitnega križa. Če te zanima, tu ga imaš: „Isus Kristus nika si častni krst stvori gospod in kralj Štefan Uroš in sin velikago kralja Uroša domu svetih apostol Petru i Pavlu, jako da mu je na zdravje i na spasenje i na odpuščenje grehov. I krst stvori episkop Raški Gregorije vtori, jako i ona vdovica dve cete dadušte. Kto vshoštet si krst uzeti od svetih apostol ili ot častnog dreva, da je proklet. Krstom ograzdajemi, vragu protivljajem se, ne boješte se kazni ego ni lajana, jako grdi uprazdni se i poprann bist siloju na drevje razpetago Hrista“. Ta staroslovenski v mnogem oziru važni napis bi se glasil v novoslovensčini: „Jezus Kristus zmaguje. Ta častni križ je ukazal napraviti gospod in kralj Uroš, sin Velikega Uroša cerkvi sv. apostolov Petra in Pavla, tako da mu je na zdravje in na odrešenje in odpuščenje grehov. In križ je napravil škof Raški Gregorij drugi (II) tako tudi ona vdovica, ki je dala dva denara. Kdor bi hotel ta križ vzeti od svetih apostolov in od častnega drevesa (namreč ostanke sv. križa), da je proklet. S križem si pomagam, se protivim vragu, ne boješ se kazni ne zasede, od kar je bil grdež ponižan in potlačen siloj na drevesu razpetega Kristusa“. Več o tem križu poroča leposlovni list „Slovinac“ št. 9. l. 1880. — Tudi očetje Jesuiti imajo lastno cerkvo, posvečeno sv. Marjeti, ker je neki ukazala postaviti Margareta kraljica Hrvatske, Slovonije in Bosne. Nekdanji jesuitski zavod je sedaj vojaška bolnišnica. V prostornih sobanah, v kterih se je duševno odgojevala in negovala Dubrovniška mladina, jočejo in stočejo sedaj na telesu potrti reveži.

Iz doslej napisanih črtic že lahko vsakdo sprevidi in sklepa, da je bil Dubrovnik svoj čas cvetoče mesto, ki je smelo tekmovali z največjimi mesti, ako ne celo z državami. V marmoru in kamnu še tleje in gori ogenj Dubrovniškega duha, ktereга globokost in bistrost oznanjuje vsak steber, vsak kip in vsak zid. Dubrovnik se zamore v resnici s čim ponašati. Ima zgodovino, kakoršne nima marsiktera velika dežela. Vrhunec svoje slave, svojega blagostanja je doseglo mesto v 14. in 15. veku. Štelo je do 40.000 prebivaleev. Letnih dohodkov je prijemalo po 80.000 zlatov. Posamezni trgovci so poseli bogastva, da je mogel Marko Lukarić 15.000 fl. posoditi ogrskemu kralju Sigismundu po zgubljeni bitki pri Semendriji. To obilnost in blagostanje bi Dubrovnik še glasneje oznanjeval, da ne bi ga bil zadel l. 1667. strašen potres, ki mu je porušil najlepše in najdražje zgrade. Ukončano je bilo l. 1434. sezidano „Sirotište“ za revne otroke; „Zaklonišče“ ali bolnišnica za stare ljudi in drugi koristni zavodi.

(Konec prih.)

Smešnica 39. Pri nekem šolskem spraševanju na deželi je najimenitnejši izmed navzočih poslušavcev dečka vprašal, ktera je sedma zapoved božja? Deček, sicer priden, si takemu gospodu ni upal „ti“ reči; malo pomisli, potem pa neboječ se odgovori: „Sedma zapoved božja pravi, da Vi, gospod, ne smete krasti!“

Janez Verlič, km. sin.

Razne stvari.

(*Srbski kralj Milan*) se je iz Gleichenberga s fижakerjem peljal v Spielfeld, potem po železnici v Gradec, in dalje do Feldbaha po železnici s posebnim vlakom, ki je veljal 195 fl. Od ondot se je vrnil v Gleichenberg.

(*Konservativnega društva v Mariboru*) ude vabijo odborniki k občnemu zboru ob 3. uri popoldne v nedeljo 1. okt. v dijaškem semenišči, da se voli nov odbor ali društvo razdruži.

(*Središkega poštarja*) Grilca so prejeli v Monakovem in v Celje poslali.

(*V Oseku*) se je pod železniškim vlakom leseni most podrl, mašina in 6 vagonov je v Dravo palo, 47 ljudi utonilo, med temi 30 husarjev.

(*Parne žage*) v Zafostu pri Slov. Bistrici so pogorele.

(*Oderuh mariborski*) razupiti Jan. Gassmajer je sedaj zaradi odrtije tožen v Celji. Nekomu je posodil 600 fl, in jemal 60% obrestij, in od ostalih 400 fl. 180%. Da zamoremo take oderuhe tožiti, to se imamo zahvaliti sedanjej konservativnej večini državnega zbora.

(*Pogorel*) je Martin Munda v Janeževcih fare sv. Urbana pri Ptuji popolnem. Hiša, hlevi, ške-denj vse je proč s pridelki vred.

(*Občina Lemberška*) znebila se je svojega nadležnega pisarja Jana Grobelšaka; dali so mu po 10letnem rogoviljenji odpust, česar so ljudje prav radi.

(*Celjanke*) solze toči, da je vlada poslancu Schoenererju prepovedala v Linzu rogoviliti in ljudem pridgati, da je treba Avstrijo še bolje razklati in nemške dežele z Bismarkovino v neko čudno zvezo spraviti. Celjski pisarji in mazači so res posebni čuki!

(*Celjska gimnazija*) dobila je na mesto v Gradec odšedšega profesorja Heinricha nekega dr. Krejpnjerje, trdega nemca z Gradca.

(*Čez Borlski most*) sta hotela dva kmeta peljati, pa Dravini valovje so obadva ugrabili s konji in vozovi vred; vse je proč!

(*Dve debeli zausničici*) je dobil v srenjskeji uradnici celjske okolice pisar Hoffman. Sedaj toži.

(*Pred celjske porotnike*) pozvani so Matilda Lapornik (poskušen umor), Jož. Lečnik (uboj), Konrad Gobec (nesramno posilstvo), Jan. Kreft (nečistost), Karol Mahorič (nezvestoba v uradu), Jera Košic (poskušen umor) in Miha Fuchs (goljufija).

(*Na ptujškeji gimnaziji*) vpisali so 118 dijakov. (*Celjski Rakusch*) je od g. Vivoda, župana pri sv. Florijanu vzel 3 fl. ter obljubil dve lepo tiskani diplomi, s katerima je bilo namenjeno g. državnemu poslancu baronu Goedelnu in dežel-nemu poslancu č. g. dr. Šucu podeliti častno srenjčanstvo. Namesto v 3 dneh pošlje v 14 dneh 3 nemški namazane diplome, katere se mu nevoljno vrnejo nazaj. Pri nemčurjih ne kaže ničesar naročevati Slovincem.

(*Iz Središča*) se nam poroča, da tamošnja „frajlica“ na pošti naš list psuje „das ist die schlechteste Zeitung“. Nemčurska koprivica se je tega bržčas od „Celjanke“ naučila. Svetujemo jej naš list brez opazk naročnikom dajati, drugače jej nekde posvetimo, da bode pomnila. Naš list plačuje poštni kolek kakor drugi.

(*Od Sotle*) se nam piše, da je nek Janez Toplišek iz Rudence, fare Ulimake, staremu Lov. Pezdevšekmu posodil 30 fl. na eno leto. Toča poseka dolžnika in ta prosi potrpljenja do druge jeseni ter obljubi 10 fl. obresti. Toda Toplišek toži za 66 fl., ga zarubi in tako pritisne, da ubogi dolžnik blizu 80 fl. plača.

(*Zlobno skril*) se je nekdo za podpis g. Antona Božiča v Radoslaveih in uredništvo prevaril, da je se županu Radoslavskemu krivica zgodila. Župan je popolnem nedolžen, če niso vsi s tem zadovoljni bili, kar so kot po toči oškodovani prejeli penezne podpore. Okrajno glavarstvo je 20. novembra 1880 šte. 7120 ustavilo sklep občinskega odbora zastran slovenskega uradovanja. Vkljub temu je ostal župan mož beseda, narodnjak. Bodi s tem dopis v številu 36 Slovenskega Gospodarja popravljen.

(*Pogorel*) je posestnik Franc Škof v Šetarjevi, škode je 800 fl.

(*Na Veterniku pri Brežicah*) je Mihala Bohoreta spečega v postelji nekdo skoz okno hotel ustreliti pa ga ni zadel.

(*Šolski list*) celjski „Popotnik“ bode baje prihodnje leto se tiskati dajal v Mariboru. Res čudno je, da Slovenci uže tako dolgo nemčurja Rakuscha krmimo z denarji! On tiska najnesramniša in najbolj nam sovražna lista. Pravi slovenski list ne kaže ondi tiskati.

(*V Radgonsko faro*) spada 5 slovenskih vasij, ki so všolane v mestno šolo, kder se ne učijo niti brati in pisati slovenski. Okolica bi se naj ločila in osnovala posebno slovensko šolo!

(*Slovenski uradovati*) je celjske sodnije okrožne predsednik g. Heinriher zapovedal. Sodniki imajo slovenskih strank, zatožencev in prič izjave slovenski zapisovati v zapisnike.

Loterijne številke:

V Gradci 23. sept. 1881:	87, 22, 85, 11, 43.
Na Dunaji „ „	65, 75, 38, 84, 25.
Prihodnje srečkanje: 7. oktobra 1882.	

Tržna cena
preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursišica		Proso		Ajda
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	
Maribor . . .	7 98	4 77	4 75	3 13	6 40	5 50	4 80						
Ptuj	7 —	5 —	4 80	2 60	7 —	5 —	6 —						
Celje	9 75	7 32	5 70	3 98	6 45	5 60	6 50						
Gradec	8 29	5 89	4 73	3 —	6 46	5 60	6 20						
Ljubljana . . .	8 65	5 80	4 69	3 21	6 87	4 23	6 18						
Celovec	7 79	5 56	4 49	3 30	6 75	5 —	5 —						
Dunaj	100 Klg.	11 50	8 20	8 30	8 20	8 35	8 85	— 20					
Pešt		9 60	7 10	7 20	6 25	6 70	6 82	6 30					

Gospodarji! 2—2

Da ne bodo Vaše zimske setve snetljivo, priporočam Vam Dupuy-no sol ali štupo, s katero se pred setvijo seme pomeša. En balček za 100 Litrov semena velja 15 kr., za 200 Litrov 30 kr. M. Berdajs v Mariboru.

OGLAS.

Prostovoljno se prodaja v slovečem Šoštanjanskem trgu v krasni Šaleški dolini na obstoječem Pačkem potoku stoječi mlin s petimi tečajji, njivami travniku in gojzdi, proti jako ugodnim pogojem. — Več pri lastniku Matiji Jeraji po domače Prazniku v Nizki vasi pošta Mozirje in iz prikladnosti pri gospodu Anton Goričarji v Mozirji. 1—3

Oznanilo.

Kakor poprejšnja leta, bodo tudi letos meseca oktobra po dražbanji

delili plemenske bika.

Kateri govedorejce iz srednje in spodnje Štajerske želi udeležiti se ove dražbe, naj se oglasi končni do zadnjega dne v septembru t. l. v pisarnici kmetijske družbe štajerske (Graz, Hofgasse, Nr. 8.)

Ovemu naznanilu se ima priložiti 10 fl. za vsakšnega bika pa tudi natančni naslov ali adresa oglasiteljeva ter se naj opomni, katerega domačega plemena bi naj bik bil.

V Gradcu dne 25. septembra 1882.

Centralni odbor kmetijske družbe štajerske.

Občinam,

ktere potrebujejo vseh uradskih poslov, ter slovensčine in nemščine v govoru in pisavi vajenega tajnika, se priporoča mlad mož, zdaj že več let v službi pri odvetniku. Pisma na opravištvo tega lista. 2—3

Več sto dreves 2—2

in sicer: smrek, jelk, borovcev, bukev in hrastov se prodaja, v debelosti od 28 do 95 cm., dolge od 17 do 36 m. pripravni za stavbe, in se zamorejo takoj posekati. Borovci so močno smolnati, rudečkasti kot mecesen. Oddaljenost od pile, (žage) na močni vodi le pol ure. Do postaje železniške in Drave pa pol ure.

Vinogradsko posestvo

1 uro od Slov. Bistrice na Pohorji se prodaja pod dobrimi pogoji z letošnjo trgatvijo vred. Pripravno za doslužene duhovnike ali uradnike. Prejé sta dva c. kr. častnika kot lastnika dalje časa tam živela. Razgled krasen.

Nekaj jabolk in sliv (češpljev)

(pripravnih za sušenje na solnci) se odda. Več pové L. Vinšek, pošta Ribnica (Reifnigg) n. k. ž.

Divje kostanje 2—5

kupujeta vsake mere trgovca

Matič in Pliker v Celji

v železniškej ulici števil 67.

Zahvala in priporočba.

Za skazano mi zaupanje, katero uživam od leta 1855, izrekam dostojno zahvalo ter si usojam visokemu plemstvu in čestitemu p. n. občestvu predložiti najljubnejšo prošnjo, da mi ovo zaupanje še zanaprej ohrani in me tudi v prenovljenih prostorih mojega podjetja z obilnimi naročili počasti. Zagotavljam dobro in točno postrežbo in nizko ceno.

Jožef Leeb

izdelovatelj obleke za gospode, 2—3 v Mariboru, na trgu pred gradom.

KARL KIRBIŠ,
usnjar,

pri sv. Trojici v Slovenskih goricah prodaja prav po ceni dobra usnja in podplate, ter se tudi vsem priporoča za izvrstno izdelovanje kož itd. 1—2